

Wat te doen tegen stoffen die op termijn giftig kunnen zijn

Stoffen die op termijn giftig kunnen zijn, zijn stoffen waarvan het effect pas op langere termijn merkbaar is. Die termijn kan enkele dagen of weken zijn, maar ook vele maanden of zelfs jaren. Bijvoorbeeld het ophopen van bepaalde metalen in de nieren. Pas na jaren leidt dat tot disfunctioneren van de nieren. Vaak ook worden CMR-stoffen tot die lange termijn giftige stoffen gerekend. CMR is een verzamelnaam voor stoffen die carcinogeen (kankerverwekkend), mutageen (stoffen die het DNA beschadigen), of reprotoxisch (schadelijk voor de voortplanting) of zijn.

Hieronder volgen tips om de risico's van CMR-stoffen in je bedrijf te verminderen. Weet je niet zeker of er CMR-stoffen in huis zijn en wil je uitsluiten dat er binnen het bedrijf ongemerkt met een zogeheten CMR-stof gewerkt wordt, neem dan de volgende stappen.

1. Controleer de etiketten van alle aanwezige producten/stoffen op de aanwezigheid van het symbool 'op termijn giftige stof'. Zie afbeelding.
2. Zoek het bijbehorende veiligheidsinformatieblad op. Dit wordt vaak aangeduid met Material Safety Data Sheet (MSDS). Soms is van de producten met dit symbool een Extended Safety Data Sheet (ESDS) aanwezig.
 - Het MSDS of ESDS behoort in je bedrijf aanwezig te zijn.
 - Ontbreekt het MSDS of ESDS, vraag het dan op bij de leverancier of producent van het product (de producten) waar het om gaat. Of kijk of het via de websites van leveranciers of producenten beschikbaar is.
 - Controleer de lijst van CMR-stoffen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Deze lijst wordt elk half jaar geactualiseerd. De meest recente lijst vind je [hier](#). Deze controle aan de hand van een officiële lijst is nodig omdat de MSDS-en soms niet geheel compleet en betrouwbaar zijn. Soms wordt namelijk de vermelding dat een stof CMR is, niet opgenomen in het MSDS.
3. Wat zeggen de bijbehorende Hazard (H)-zinnen en Precaution (P)-zinnen?

De H-zinnen staan voor de hazards, de gevaren van de stof. Deze vervangen de voorheen gebruikelijke risico (R)-zinnen. De P-zinnen staan voor de voorzorgsmaatregelen. Deze vervangen de safety (S)-zinnen. De H- en P-zinnen staan zowel op het etiket vermeld als in het SDS. In het SDS is uitgebreidere informatie te vinden. Helaas is het SDS niet altijd in het Nederlands beschikbaar. Toch verdient het, vanwege de uitgebreidere informatie, de voorkeur het SDS erbij te houden, ook als het een Engelstalig SDS betreft.
4. Ga, voordat je technische maatregelen neemt of persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) verplicht stelt, altijd eerst na of er alternatieven zijn voor het gebruikte product.
 - Zoek naar producten met gelijkwaardige of vergelijkbare werking, die geen (of minder) CMR-stoffen bevatten. Raadpleeg daarvoor de leverancier of de importeur, of de oorspronkelijke fabrikant.
 - Raadpleeg ook zelf het webportal SUBSPORT (www.subsport.eu). Op deze website is informatie te vinden over gevaarlijke stoffen en minder schadelijke alternatieven die mogelijk als vervanging kunnen dienen.



5. Is het niet mogelijk de producten met CMR-componenten volledig te vervangen? Beoordeel dan de toepassing en manier van werken:
 - Kan er stof, damp, gas of nevel vrijkomen?
 - Zijn er werknemers die dit kunnen inademen?
 - Kan er huidcontact met het middel optreden?
6. Beoordeel of de genomen beheersmaatregelen voldoende zijn en goed worden nageleefd.
 - Ga na of alle voorschriften uit de P-zinnen en de Exposure Scenario's in het ESDS in je bedrijf zijn toegepast en worden uitgevoerd.
 - Ga na of er specifieke 'Veilige werkwijzen' zijn opgenomen in de Arbocatalogus van je bedrijf of van de branche en of deze worden toegepast.
7. Neem die maatregelen die de beste bescherming bieden voor de blootgestelde werknemers en eventueel blootgestelde derden.

N.B.: Soortgelijke maatregelen kunnen natuurlijk ook voor andere giftige stoffen (niet zijnde CMR-stoffen) worden genomen.